

Сыныпта
2 класы

И. ЛЕВЕДКА,
библиот. общ. корр.
Снимокна: Евадолия
Николова.
Автор фотота.

(CCTA)

В. ЕРМОЛАЕВ, тыа хаһаайыстыбатын
управлениетын ныйсабынай агронома.

Смеложно: (тамостан) кестеанке болротуналул А. С. Нововицым, эдер рабоча-
дар Р. Зайболонкай зомме Я. Филиппов талалрым калмизар.

ПИОНЕРИЯ ЭРЭЛЛЭЭХ ХАРДЫТА

Оройуон пионерията В. И. Ленин аатынан Бүтүн Союзтагы пионерскай тэрилтэ төрүттэммитэ 58 сыла туолуутун үөрэххэ, общественный олоххо өрө көтөбүлүүнүн көрсөр.

Бары пионерскай дружиналар, элэрэттэр «Дойду бүтүүнүн пионердара Ленин дьылалыгар бэринилээхпит!» дьин маршка каттан эдэр ленинецтэр улуу сирдэ В. И. Ленин уонна икки соратниктары олохторун, үлэлэрин үөрэттилэр, элбэх эбии матырыйаллары хомууан Ленинскай хостору, муһуктары байыттылар. Пионерскай элэрэттэргэ Ленинскай наһымалар, тематическай бэснэдэлэр, эбурлар, о. д. а. ыттылыһынар, кырдыас коммунистары, сэрин уонна үлэ ветераннары кытары көрсүһүүлэр тэриллэннэр.

Муус устар 17—22 күннэригэр пионерскай дружиналарга Ленинскай нэдиэлэлэр балаача тэрээниилээхтик бардылар. Нэдиэлэ бары күннэргэ Ленинни үөрөтүн, үлэлээни күннэринэн буолулар. Ленинскай нэдиэлэлэр «Дойду бүтүүнүн пионердара Ленин дьылалыгар бэринилээхпит!» дьин девизтөөх Бүтүн Союзтагы скурунан түмүктэммиттэр. Сборга эдэр ленинецтэр маршка каттан ыһыныт үлэлэрин-хамнастарын, ситиһиннэрин туһунан партия, комсомол ветераннарыгар, байлэрин ара-табаларыгар рэпордажылар. Ыһыны дойдутугар маршрутунан айаһаан, оройуон 1500-чэ пионердара быйылгы үөрэх дьыллыгын хаачыстыбадаахтык түмүктүүргө дьулуһалар. Үһүс чыныгар түмүктүн 50 пионер наар гуйгун, 445 пионер «4» уонна «5» сыаналарга үөрөннүлэр. 900-чэ пионер предметнай, техникскай куруһуоктарга дьарыктанар. Пионердар математика, физика, химия, нуучча тылын олимпиадаларыгар активнайдык кытыннылар.

Эдэр пионердар төрөбүт оройуоннарын совхозтарыгын производствотыгар Х пятилетка былааннарын толорууга активнайдык көмөлөһүлэр. Кичилэр ордуу сыйыһын ыһырай көрүүтүгэр, от хомууругар, сүөһүгэ эбии аһылыгы бөлөмүөнүнүгэ, о. д. а. үлэлэргэ улахан көмөү оҕоролор. Холбур, аһыны сайын оройуон пионердара үрдүнү кылаастар үөрэнээччилэрин кытта 350 тыһ. солк. нэмэйдээх үлэни толорбуттара.

Сотору эмиз сыйыматыгын каникула сагаланыа. Быйыл үлэ уонна сыйыматыгын лаабырдарынан 800-чэ үөрэнээччи хабыллыа, пионерскай лаабырдарга 150 оҕо сыһыныа. Итин таһынан пионердар пришкольный участкаларга, отуур эвенкаларга, фермаларга үлэлээхтэр, «Витаминнар» операцияга кыттан, сир ас-

тарын хомууан туттарыахтара.

«Кэра айгыра» маршрукка дружиналарга, элэрэттэргэ эмиз элбэх үлэ ыттылыһа. Пионердар В. И. Ленин төрөбүтэ 140 сыла туолуутун көрсө ыттылыһыт үөрэнээччилэр уус-уран самодельностарын көрүүгө көхтөөхтүк кытыннылар. Үгүстэр лауреат, дипломант атын ылар чыска тиксикиттэрэ. Көрөөччүлэр иккис байырыбиллэрин Мугудай, Хатылы, Сылан, о. д. а. оскуолаларын концерттара ылыттылар.

Улуу Кыайы 35 сыла туолуутунан сибээстээн, пионерскай дружиналарга тимуровскай үлэ балаача ыттылыһа. Пионерскай элэрэттэр сэрин уонна үлэ элбэх ветераннарыгар, сэрингэ олбүтүтэргэ көмөү оҕортоотулар. Олбүт буйуттар нааматынныктарын шэфтэстилэр.

«Күүс-ээхтэр, хорсулар, сымсалар» маршрукка уонна элэрэттэргэ, дружиналарга эмиз элбэх үлэ барар. Пионердар ГТО комплексин нормативтарын маасабайдык туттараллар, спортекцияларга дьарыктаналлар, оройуоннаагы спортнай курахтаһыларга ситиһинилээхтик кытталар. Дружиналарга «Элэрэр стартара» спортнай курахтаһылар, «Зарница» байыланай-спортнай оонньуу ыттылыһылар. «Үрүн ладья» бириһиттэр пионердар саахымакка республикатаагы курахтаһыларга Хатылы орто оскуолатын хамаандата II миһестани ыла. Бэйэтин дуоскатыгар бириһиттэх миһестэ Андрей Драгунов тигиһэ.

Пионерскай сокуону толорон, эдэр ленинецтэр октябренектары кытары шэфтэһэлэр, «Малышона» операцияга кытыннылар. Быйыл дружиналар уонна элэрэттэр интернациональнай тигиһэ эмиз улахан болгомтогу уурдулар. Интернациональнай доҕордоһуу 18 кулууттара оройуоннаагы, республикатаагы көрүүгө кыттан, араас өрүттээх үлэни ыттылар. «Икки дойдуну» икки аҕа оҕо саас» дьин пионерскай эбурдар, доҕордоһуу нэдиэлэлэрэ, биар санааланын минтэһинэрэ, уруһуй, ырма конкурстарга буолулаахтылар, эйэ фондугар үлэ десаннара ыттылыһылар.

Ыам ыйын 19 күнэ—аһардас бырааһыннык эрэ буолбатах. Бу—пионери ситиһиннэрин көрүнэр күнэ. Бу хас биридин пионер бэйэтэ биарбит үөрүүлээх мөһтөз тылыгар, пионерскай сокуоннарга, «Мээдин бөлөмүнүн!» дьин өрүү олбөт-сүһүт девизка бэриниллээгин бөрөбүрүтэ.

Бырааһыннытыкан, күндү оҕолор!
П. МАТВЕЕВА,
ЫВСЛКС райкомун секретара, оройуоннаагы пионерскай тэрилтэ советын председателэ.

Бэбэһээ В. И. Ленин аатынан пионерскай тэрилтэ төрүттэммит күнүн бырааһынныктаата.

КЭРЭ ЭЙГЭТИГЭР

Пионердар оройуоннаагы дьыһэлэрин иһинэн быйыл үнүү, тиги, вокальнай-инструментальнай ансамбль, саахымак уонна мастан кыһы куруһуоктара үлэлээтилэр.

Быйыл бийи пионердарбыт Майаа комсомольскай ырыалар зонаагы конкурстарыгар ситиһинилээхтик кытыннылар. Оно вокальнай-инструментальнай оркестрбыт (салайааччы В. Р. Саввин) үһүс миһестэһимитэ. Эмиз ити курдук Г. Н. Аммосов салайааччылаах эдэр саахыматчыттарбыт «Үрүн ладья» курахтаһы республикатаагы финалыгар иккис бириһиттэх миһестэни ылары ситистилэр.

Үнүү куруһуоктар (салайааччы Д. И. Романова) дьарыктанар оҕолор араас омуктар үнүүлэрин үөрэттилэр. Кичилэр «Чуорааһык» дьин ааттаах ансамблы тэрийэн вокальнай-инструментальнай ансамбль доһуһуодлааһыныан кимт программалаах конкурсы бөлөмүнн сүлдүлалар.

Национальнай тигиһэ оройуон биар биллиилээх маастара, педагогическай үлэ ветерана П. Е. Дьачковскай салаататынан бийи пионердарбыт прикладной искусство жанрдарыгар күүстэрин хоһоһоллор. Оҕолор тиги уустук эрэри умсугутуулаах дьарыгар балаача үөрөннүлэр.

Мастан кыһыга эмиз оһыттаах уус Н. И. Новгородов үөрэтэр. Бу куруһуок чилиһинэрэ быйыл «Хамныыр харамай эйгэтигэр» дьин темага анааан-минээн үлэлээтилэр. Кыракый уустар араас кыһылар, көтөрдөр, дьин сүөһүлэрин, о. д. а. скульптураларын кыһаллар.

Дьэ ити курдук, эдэр ленинецтэр кэрэ эйгэтигэр уһулулаллар.

М. СИВЦЕВА,
оройуоннаагы пионердар дьыһэлэрин директора.

Снимокка: Н. И. Новгородов үөрэнээччилэрин кытта.

Чурапчы орто оскуолатын Павел Корчагин аатынан пионерскай дружината быйылгы үөрэх дьылыгар «Дойду бүтүүнүн пионердара Ленин дьылалыгар бэринилээхпит!» дьин девизтөөх марш көрдөбүлэрэтигэр сеп түбэһиннэрин үлэлээн кэллэ.

В. И. Ленин төрөбүтэ 140 сыла туолуутун, Улуу Кыайы 35 сылын көрсө оскуола пионердара араас үлэлэри ытталлар. Ол курдук хас биридин элэрэттэр, дружина бүтүүнэ Ленинскай юбилей чыһыгар үөрэххэ, общественнай үлэгэ үрдэтилибит эйаһастахтис б э л э р и

ИЛЬИЧ КЭРИЭНИН ТОЛОРОН

ылыммыта. Ордуу улахан болгомто үөрэх хаачыстыбатыгар уурулуубута. 4 кылаас 100 бырыһыан үөрэги биллэни ситистиллэр. Бийи Третьякова Тоня, Попова Надя, Илларионова Тая, Пермькова Соня, Семенова Надя у. д. а. курдук бастык үөрэнээччилэрээхпит.

В. И. Ленин биографиятын осе диригэтэн үөрэткигэ кылаастарынан бэснэдэлэр оҕоһулуубуттара, лекциялар ааһылыбыттар. Ону таһынан В. И. Ленин олоһор, үлэтигэр, икки соратникта-

рыгар аналлаах альбомнар, стендэлэр, хаһыаттар оҕоһулуубуттара.

«Товарищ Ленин, мы вам докладываем!» дьин девизтөөх Ленинскай нэдиэлэ эмиз интернационайдык барбыта.

В. И. Ленин төрөбүт күнүгэр «Дойду бүтүүнүн пионердара Ленин дьылалыгар бэринилээхпит!» дьин девизтөөх эбур буолбута. Оно III кылаас бастык октябренектара пионерга ылыллыбыттар.

Кыайы 35 сылыгар анаан ойдоһунууу вахтатын ыттыбыт. Аа

Биар дойдулаахпыт, Аа дойдуну Улуу сэринитигэр бийи биллэни дьоллоох олохпут иһин бэ-

Е. Д. ДОГОРДУРОВ ААТЫНАН ПАРТА

йэтин сырдык тылынын толук уурбун төлөнөөх патриот, офицер Егор Дмитриевич Догордунов аатын үйэтитэн бийи оскуолабытыгар балаача ердөөбүтэ бастык үөрэнээччилэргэ, активнай общественносттарга аналлаах парта олохтоммута.

Ол партага бастахы-

рэнээччилэрэ Тая Новгородова уонна Володя Федоров тиксикиттэрэ. Кичилэр билигин хайы-үйэ үрдүк үөрэхтээх специалисттар. Татьяна Гаврильевна Новгородова-Степанова билигин Сылан орто оскуолатыгар биологичны үөрэтэр, оттон Владимир Аполдонович

Федоров Хатылыга математиканы биэрэр.

Маша ПАРФЕНОВА,
VI кылаас үөрэнээччигэ.
Хатылы.

Миһаа Вүтүн Союзтаагы «Орден» пионерскай лаабырга сыһыанар чыс тиксикитэ.

Оно 40 хонук устата олус бөркэ сыһыанан кэллим. Баһаатайдарбыт арааһынай үчүгэй курахтаһылар, ооньуулар, нэдиэлэлэри, о. д. а. тэрийэн ыһыттылар. Мин ордуу Москвага буолар Олимпиадага аналлаах спортнай нэдиэлэни сөбүлээбим. Оно бийи элэрэттэринэн, дружиналарын курахтаһыт. Ону тэҥэ Герой-куорат Новороссийскайга сылдьыһыптыгын хаһан да умнуом суога. Бийи конкурска кыһыт Аччыгый Сиргэ сыдыбыт.

АЧЧЫГЫЙ СИРИ КӨРБҮТҮМ

пыт. Экскурсоводтар барытын олус үчүгэйди сийлини кэпсэбиктэ. Новороссийскай куорат музейдарыгар, нааматынныктарыгар сылдыһыт.

Мин «Орден» сыһыанар дьоллоһоммутун иһин бары учууталдарбар хаан-уруу партида уонна правительствога муһура суох махтаһым.

Аполлон ФЕДОРОВ,
интернат-оскуола VIII кылааһын үөрэнээччигэ.

Снимокка: баһаатай М. И. Батарица (уҥа) активнай пионеркалар Рита Фанифо (орто) уонна Оля Сидяева кытта үлэлэрин былааннылар.
П. Окопешников фотота.

Комментатор колонкалара

АТ УОННА МИИНЭЭЧЧИ
СОЮЗТАРА

Көмүкчү биримдэг ХНТ ичинде уонна ити эригдэ тас өттүнүн сүбө муннахтар уонна конференциялар бүтүн сөргүлүүр буолан ааста. Олор бөлгөттөрүн кинилэр сайдан иһэр дойдулар проблемалар турдулар. Ити муннахтарга барыларын сайдан иһэр дойдулар норуоттарын көрөһө суох көлөһүнүн баһархай барыһы билигин да сөмбү олоһор империалистическай державалар колониялистическай уонна неоконфуцистическай политикаларын сүбүлүүтүк критикалааһын ордук баһа. Ити политиканы «ат уонна миннээчи союзтара» дьон мөһүбэ ааттаабыттар.

Эдэр тутулуга суох дойдулар представителлэри ити муннахтарга арбааны дойдулартан империалистическай көлөһүнүнүнүнэн уонна халабырдаах сыһыанын быраапка уонна атын государстволар, идымалаларыгар өрөспөт буолууга олоһурут сыһыаннаһыларын солбуйары модьуйдулар. Аан дойдуга сайдан иһэр дойдулар айылгаларын баайын бэйэлэрин көрүүдэринин туһанар бырааптарын хааччылар саага экономическай бэрээдэги олохтуур туһунан боппурус өссө тугул сытырхатыллан турорунуна.

Арбааны дойдулары кытары өтөстөбүлүлүк политикага олоһурут эртиттэн эдэр государстволар сүнгэн норуотко түһэллэр. Ити дойдулар экономикалар арбаанылар промышленнай табардар сыаналарын үрдэттиригиттэн ыарахан-нык эмсэгэлээр, ол ар-

дыгар сайдан иһэр дойдулары экономической туһунан кирбистигэр туруорар. Арбаанылар итиннэ тэнэ эдэр государстволар бэрэр сырьевой бородууксуйаларын сыанатын намтагаллар.

Ити түмүгөр сайдан иһэр дойдулар бэрэр нэстэрэ олус улаатта, кинилэр экспорттан киллэрэр дохуоттарын хасамэ бүтүүр буолла. Ол курдук, Азия, Африка уонна Латинскай Америка төлөбүрдэрин балансытын уопсай дефицитэ аспыт сылга 55-тен 70 миллиард долларга Азия улаатта, оттон уопсай бэрэр нэстэрэ 400 миллиард долларга тийдэ.

Буржуазия арбаанылар эдэр государстволарга онорор «көмөлөрүн» арбырын сөбүлүүр. Ол эрээрин дьон дьмалатыгар арбааны «экономическай көмө» программата сайдан иһэр дойдулар арбаанылары кытары эргиниттэн сүгэр норуотторун кыратык дарааны саппат.

Советскай Союз уонна атын социалистическай дойдулар аан дойдугаагы экономическай сыһыаннаһыларын тэн уонна ыардыктаах принципке олоһуран уларыта тутар туһунан сайдан иһэр дойдулар модьуйууларын быры дьаһалларынан өйүүлэр. ССРС сайдан иһэр дойдуларын кытары хардарыта барыктаах экономическай биргэ үлэлээһинэ, чуолаан, ити принциптэргэ олоһуор. Советскай Союз итинни политикатын Азия, Африка уонна Латинскай Америка дойдуларга үрдүккү сыаналыыллар.

И. АБЛАМОВ,
ССТА ырытааччыта.

Билиги Тааттатаагы авиационнай отделение-быт Алексеевскай уонна Чурапчы оройуоннарын ойуурдарын уоттан харыстыыр аналлаах.

Аспыт сайын, өртүрүсүрү ардаан, элбэхтик сөтүү түһэн, ойуур харыстабыллар ордук табыгастаах буолбута. Ол үрдүнэн сорох дьон сирдэ суохтарыттан, дьадаһай баһыппаларыттан Алексеевскай оройуонига икки ойуур баһаара тахса сылдьыбыта. Олордон биридириттэр сирдэ бурдуйаах көстөн 750 солкуобайынан ыстарааптамыта. Итинтэн ураты биллибэт биричичиктэн эмэ икки сирдэ уот бара сылдьыбыта тохтолулубута. Чурапчыта итинни тахсыбыта.

Быйыл хаар ууллубута ыраатта. Ол гынан баран сөтүүлөөх, элбэх уулаах саас буолан баччаагы дьэри уоттан улахан сөрбө суох олоһубут. Билигин күн-дьыл итиндэ, сааскы халаан уута кириэн аһан эрэр. Ойуурга уоттан сөрөхтөөх бириэмэ субу тийэн кэллэ.

Көй салгым үрдүгүн
Күөрүгэй таласта
Сардагалаах саага күн
Сарыалларын сөгүстө.
Имэ кымысат саһарга
Итич тыйып илгидэ,
Килбигийбит айыла
Куджурдүү чэлгидэ,
Үгүр чэлиэн сарыарда
Үлүскэллик килэйдэ,
Сырдык ыра бастагыт
Сүрэхтэрэ тиригэ,
Дьикти саадым тойуо
Дьүрүүһүз дьэһэйдэ
Көтүр, үгүр дойдуга
Көтүүр ыра
Кыргыйдэ.

Салгым ыраа саадым
на бастагы балыктааһын.

П. Окочениннов.

ОЙУУРУ УОТТАН
ХАРЫСТЫАҔЫН

Билиги отделениебыт лэччэй састааба баһаары утары охсуһар парашютистар уонна десантныктар аналлаах теоретическай уонна практической бөлөмүһүнүн баһааран бүтүлэр. Кэпсээн көрөчүү летчиктар тренировкалар кетүүлэрин эмэ ситэрдилэр. Онон ойуур харыстабыл авиационнай үлэһиттэрэ саага сезонга бөлөм буолулар.

Ол эрээри айылланы, ордук ойуурдары уоттан харыстааһынга общественность улахан орулалаары умуһар сатамкат. Бу өттүнөн бөлөмүнүн үгүс сирдэргэ быйыл дагы мөлтөх дьэргэ тийибит.

Бастакытынан, маскардылибит сирдэригэр мутугу, атын да тобохтору чомохтоһун уонна уматыы бириэмэтигэр ситэ тэриллибиккэ хаалла.

Ону, чуолаан, Алексеевскай оройуонига ытыллыбыт бөдөһүккүлөр көрдөрдүлэр. Чурапчыта дагы баһаарынаа соччо бөрлө суох курдук. Онон субу күнүргэ туһааннаах тэригдэлэр, гражданыр дьэлиаларта мас сыһын ыраастааһын, уматыыны бөркэ эрэнэн, кэпсээн турар ситириэх тустаахтар.

Иккиннэ, хас бириэди предприятие, тэригдэ, учреждение, селиэннэ ахсын добровольнай баһаарынай дружиналар тэригдэһэллэр, кинилэргэ аналлаах интентары уонна, баар буоллаһына, техника сыһыарыллыахтаах. Ити барыта туһааннаах салайааччы бириэмэтинэн олоһулуохтаах. Дружинада саамай кырата 5-10 киһи киирэхтээх, старшай аналлаахтаах. Кинилэр аналлаах таһаарынан, уо-

ту умуруорар средство-ларынан хааччылыахтаахтар, туһааннаах үөртүнүн барыктаахтар. Ойуур баһаарда үс-үсүр тэригдэлэригэр дружиналар чилиэннэрэ, күннэлэри орто хамнастарын ылан турар, умуруорар үлэлэргэ тэригдэһэллэр. Ити иһин кинилэргэ сылга 6 күнүгэ дьэри эбии уопуска көртүлүктээх. Бу үлэһин тэригдэлэр салайааччылар, совхозтар директордара, сельсоветтар испанкомнарын председателлэре быһаччы дьэригдэһэллэр, ойуур харыстабылны органыгар күннэти көмөлөһөтээхтэр.

Уоттан сөрөхтөөх бириэмэ садаланан эрэр. Бу күнүргэ ойуурга, сирдэ сылдьар киһи олоһуу ахсаана элбэти. Онон хас коллектив олоһа ахсын ойууру уоттан харыстааһынга тийгэ быстыбат өйдөтөр, сөрөтөр үлэ ытыллыахтаах.

Р. МУБАРАКШИН,
Тааттатаагы
авиационнай
начальнига.

Учуутал
буолааччыларга
чэлчэтиилэр

Учуутал идэтин ыһыан баралаах ыччаттарга билим улахан чөлчөттиилэри Москва, Ленинград, Свердловскай, Красноярскай, Иркутскай, Хабаровскай уонна Магадан пединституттара өтөрдүлэр. Холбоһор, нуучча тылын уонна литература, тын, физика, педагогика уонна психология, ому тилларын, о. д. а. факультеттарыгар, начальнай кылаастарга үөртүн методикатын, олоһулаа киириэн инниндэ саастаах олоһу учреждениелара, воспитателлэрин, дефектология, о. д. а. отделениеларга киирээччилэр чөлчөттиинэн туһаналлар.

Үөртүн киирээччилэр идэлэринин сүрүн предметтигэр аттестаттарын сыаналара «4» уонна «5» буолуохтаахтар. Направленилар 70 бырыһыаннарыгар тийэ уолаттарга биэриэн рекомендациялар. Бадалахтар бөс ыйын 5 күнүн ааһаанка районоттан направиенины ыһаахтаахтар.

Аспыт сылларга итинни чөлчөттиинэн билиги оройуонмут ыччаттара ситэ туһамматтаахтар. Оттон направиенины ылбыттар сорохторо киириэн экзаменнарга хойутааһыннара уонна ситэ бөлөмө суох тийгэһэллэр таһаарыллыбыта. Итинни итэһэстөр хатылааматтара наалда.

В. НЕУСТРОЕВ,
район, сөбүдүгүс.

Редатор
А. Е. ЧИЧИГИНАРОВ.

Төрөбүт-үөскөбүт дойдун уу-уһун күөллээх. Ону үрдүнэн куулаттан халдыайыга уонна төттөрү көтөн, аһан биригит бойом. Ол сылдьан быйыл сааскыттан арбаа баска сыыр үрдүгөр турар маһаһын таһыгар сарыардаттан килбигдэ дьэри дьон баһаа чуо-буһуарын билигин көрбүтүм.

Суох буоллаһай, тодо бу бэйэлээх былдьаһыктаах нэмнэ үлэлээбиккэ-хамсааһаа бачча элбэх киһи турар тахсары дьон дьмилэргээн көрөрү оттон чутас собус турар куралаах тиникэ хатыан олоһум. Килбигдэ эрэрэ, маһаһын аһаас

ТУЛУЙАЛЛАРЫН СӨБӨБҮН

аанынан көрдөхпүнэ, иһирдэ киһи үлэһинэ. Алта-сэттэ эр бөрлө норуоткалы түөрт тутуахтаах дьобус дьааһыгы былдьаһан хадьытаһан эрэллэр эбит. Бэрт сындамнара-сымсалара тутуахтарга тигистилэр быһылаах. Былдьаһыттар туора ойдулар, сорохтор абалларыгар үөхсүөх курдук буолан иһэн тохтоотулар. Оттон дьахтар, кырдыаас өтө көрөн эрэ хаалла: кыах суох буолаахтааһа.

Дьааһыктаах дьон сонно тутта таһырдыа ыстаһан таһыстылар уонна сырсан тийэн кэпсэллэ

турар дьобус дьааһыт тыннылар. Эр-өтөр буолбата, кинилэр дьааһыттарыгар толору килиэби уурунан маһаһынга көтүөккэллэн киирэн, кими даһыны чуһаһаппакка турар, продавецтан хасты да буулканы ыһаат элэс тынан хааллылар. Ордубут килиэппэ бэрт

аһыах киһи тийгэһэ бадахтаах. Көрдөхпүнэ, эмэ дьааһыгы былдьаһыны буолла. Иккис сырымы итиннээрдэ өссө түргэни, эбитигэр аймааһынаахтын түмүктөннэ. Буолумуна даһыны, күнү быһа кэһэн, кимнээрдэ да уһунуук турбут дьон матан хааллахтара ити.

Бурдук аска тиксигиттэр даһыны дьмэллэн иһэн мугутыйар сагалара иһилиннэ. «Оо, бүгүн эмэ аанына буһараахтаахтаахтар, ыбыс-ыраһан. Чэ, сууккада биридэ оттулар оһох хайаан итинэ оһон санаа хоту буһарый! Бүгүн, ити

аата, эмэ иһиктэ оттубатах буолаахтара. Хайааһытты, тийгэһиптигэр баһылаах.

Оттон матан хаалбыт эмсэхситтэр, дьахталлар, өссө эбии киллэрээһэллэр дьон нүүтэ түһэн баран, мөһийи уһуну-сааны дьмэллэригэр тардыстылар. Ким эрэ: «Вострой кэли... Бу тийгэһэ эмэ уоту кытта өлөрсүөх байыт буоллаа. Аһааһаа олоһуоххут дуо» дьитэ.

Мин ити хартыһаһы субу күнүргэ «Чурапчы» совхоз кини уһааһаһыгар, аатын курдук Уһун Куол бөһүөлөгөр, көрдүм. Сөрөн-баһиһээн, өссө туту эмэ көрөөрү бөһүөлөк иһин өттүн дьикти көрүһө көтөн иһэн иһэтэһинэ, аллараа төһөн иһэр икки кырдыаас маннык кэспэттилэр.

— Бэкэринэбит баһаа даһыны нөлтөөтө. Хайдах мин даһыны дьаһайыт тэригдэтэ эбитэ буолла. Эргэһимит предприятие-тын салайааччы Ньюкулай Батааһа ыраах Ки-

дэһиктэ олоһон билиги эрийдэнэригитин көрбөтө чахчы, оттон дьон саһа-тын иһиттэ бэйэтэ дуу?

— Ээ, бу киһи даһыны, Ньюкулайы билбиккэ дьылы. Билэр тэригдэтэ баһаа уһунуук үлэлээн киһи эригиттэр соччо-бачча дьикти тыһыт буолбута ыраатта. Ол килиэп дьикти. Отчону иһиттэ киһи буолуо.

Бу уһун кыһаһынаах тыһыны кырааһа төрөон мин даһыны аһаһар туһугар эрийдэмэхтээбит муннааһын. Ити көм, саас, кэпсээн көтө-дэһа, көнүл көрүлүү сырыттаһын. Оттон бу ыаллаһын, ыланнар, саһаһы олус туһуурдаах дьоннор. Сатаһар ити салайааччыларын сирдээхтик сэмэлээбэт, киириникээлээбэт буоллахтара. Тутуу тыһынааһа, эмэ да сөп курдук: тойоту утары көрөн баран ханна куотуохтарай. Бу мин курдук көтөн хаалбаһа чөлчө.

ТОҢСОВОЙ.